

Asia: VN/12741/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä lausuntoa otsikkoasiassa. MaRa lausuu asiasta seuraavan.

I YLEISTÄ HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

MaRa vastustaa hallituksen esitysluonnokseen sisältyvien säännösten voimassaolon jatkamista. MaRa katsoo, ettei hallituksen tule antaa niitä koskevaa hallituksen esitystä.

SUOMI ON AINOA MAA, JOKA HALUAA JATKAA ELINKEINOTOIMINNAN JA TYÖNTEON RAJOITTAMISTA

Hallituksen esitysluonnoksesta käy ilmi, että Suomi on ainoa Pohjoismaa, joka haluaa jatkaa rajoituksia, jotka merkitsevät räikeää puuttumista yrittäjien elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan sekä työntekijöiden oikeuteen työhön. Esityksessä ei ole mitenkään perusteltu sitä, miksi Suomessa päädyttäisiin muista Pohjoismaista poikkeavaan ratkaisuun.

Onkin ilmeistä, että muissa Pohjoismaissa on ymmärretty paremmin säännösten olevan vakava poikkeus yrittäjien ja työntekijöiden perustuslaissa turvattuihin oikeuksiin. Nämä oikeudet eivät ole saaneet ymmärtämystä STM:n valmistelemisessa lainsäädäntöesityksissä koko kriisin aikana. Muissa Pohjoismaissa on myös oivallettu paremmin, miten valtavia taloudellisia ja henkisiä ongelmia rajoitukset ovat jo tähän mennessä aiheuttaneet matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alojen yrittäjille,

työntekijöille ja heidän perheilleen. STM valmistelemassa lainsäädäntöesityksissä nämä vaikutukset on käytännössä sivuutettu kokonaan.

MaRa katsoo, että muiden Pohjoismaiden tapaan Suomessa ei ole välttämätöntä eikä oikeasuhtaista jatkaa rajoitusmahdollisuutta 30.6.2022 jälkeen. Hallituksen esitysluonnos merkitsisi räikeää puuttumista sen kohteena olevien perusoikeuksiin.

MATKAILU-, RAVINTOLA- JA TAPAHTUMA-ALAN YRITYSTEN LIIKETOIMINTA ON ROMAHTANUT JO AIEMPIEN RAJOITUSTEN TAKIA

Eduskunnan, valtioneuvoston ja aluehallintovirastojen määräämät rajoitukset sekä koronakoordinaatiotyöryhmien antamat etätyösuositukset kestivät enemmän ja vähemmän ankarina lähes kaksi vuotta. Rajoitukset romahduttivat matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritysten liiketoiminnan. Rajoitusten myötä alan yritykset ovat tehneet miljardeja euroja tappiota, menettäneet suuren osan pääomistaan ja joutuneet ottamaan velkaa niin paljon kuin sitä on ollut saatavissa. Erääntyneitä maksuja on paljon maksamatta. Valtion maksamat kustannustuet ja sulkemiskorvaukset ovat kattaneet vain pienen osan rajoitusten yrityksille aiheuttamista tappioista. Pitkään jatkuneet rajoitukset ovat heikentäneet myös alan yrittäjien ja työntekijöiden henkistä kestäkyä.

Toimialojen työntekijät ovat kärsineet rajoituksista kohtuuttomasti, ja lukuisat työntekijät ovatkin vaihtaneet toisille toimialoille, joiden liiketoimintaa viranomaiset eivät voi rajoittaa tai jopa estää kokonaan. Lukuisat työntekijät ovat kokeneet tulevaisuutensa liian epävarmaksi matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-aloilla nimenomaan perusteettomina pidettyjen rajoitusten takia.

TYÖVOIMATILANNE ON KATASTROFAALISEN HEIKKO

Rajoitukset ovat suistaneet alan yritykset epätoivoiseen työvoimapulaan. Ravintolayritykset ovat jopa joutuneet lopettamaan työvoimapulan takia toimintansa kokonaan. Työvoimapulan takia yritykset ovat joutuneet supistamaan aukioloaikojaan ja palvelujen tarjontaansa. Myös palvelun laatu on heikentynyt. Kaikki tämä on tapahtunut koronarajoitusten takia eli syistä, joihin yrittäjillä ei ole osaa eikä arpaa.

Yrittäjien aika kuluu nykyisin työvoiman haalimiseen kaikin käytettävissä olevien keinoin sen sijaan, että he pystyisivät kehittämään liiketoimintaansa ja nostamaan yrityksen jo nykyisten rajoitusten aiheuttamasta alhosta.

Työvoimapulasta on muodostunut yritysten liiketoiminnan harjoittamisen este. Tuoreessa Innolink Oy:n toteuttamassa Palvelualojen Osaajabarometrissä 78 prosenttia majoitusyrityksistä ja 73 prosenttia ravintolayrityksistä ilmoitti henkilöstön saamisen olevan vaikeaa. Yrittäjät ja heidän palveluksessaan olevat työntekijät joutuvat tekemään pitkiä päiviä valtavassa kiireessä. He ovat kuormittuneet kohtuuttomasti, kun työntekijöitä ei ole ollut riittävästi saatavilla. Jos rajoitukset, tai edes mahdollisuus määrätä uusia rajoituksia jatkuvat, yhä lisää työntekijöitä siirtyy pois alalta.

Myös alan oppilaitosten vetovoima on romahtanut rajoitusten aiheuttaman epävarmuuden takia. Moni nuori on päättänyt opiskelemaan muita aloja, koska mahdollisuus rajoituksiin luo epävarmuutta, joka pelottaa.

ESITYSLUONNOKSESSA ON KÄSITELTY VAIN YLIMALKAISESTI RAJOITUSTEN AIHEUTTAMIA NEGATIIVISIA VAIKUTUKSIA ALAN YRITTÄJIIN, TYÖNTEKIJÖIHIN JA HEIDÄN PERHEISIINSÄ

Hallituksen esitysluonnoksessa on käsitelty erittäin ylimalkaisesti niitä erittäin negatiivisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia, joita koronapandemiaan liittyvillä rajoituksilla on ollut toimialojen yrittäjille ja työntekijöille sekä heidän perheilleen. Esitysluonnoksessa nämä ongelmat on käsitelty vain pintapuolisesti ja vailla oikeaa perehtymistä aiheutettuihin vahinkoihin. Esitysluonnoksesta henkii ymmärtämättömyys ja välinpitämättömyys heidän vakavaa tilannettaan kohtaan.

Matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrittäjät ja työntekijät ovat joutuneet kantamaan kohtuuttoman taakan koronapandemiasta ja viranomaisien asettamista rajoituksista. Sitä on korostanut Suomen muita Pohjoismaita selvästi heikommat tuet yrityksille ja työntekijöille. Tämä tilanne ei voi enää jatkua.

POLIITTISTEN PÄÄTÖKSENTEKIJÖIDEN ON HUOLEHDITTAVA SAIRAAN- JA TEHOHOIDON RIITTÄVISTÄ RESURSSEISTA

THL on kiinnittänyt eduskunnan, valtioneuvoston ja STM:n huomiota useita kertoja siihen, että Suomen sairaanhoidon ja erityisesti tehohoidon kapasiteetti on merkittävästi heikompi kuin muissa Suomeen verrattavissa maissa. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrittäjät ja työntekijät kantaisivat edelleen negatiiviset seuraukset Suomen sairaan- ja tehohoidon riittämättömistä resursseista. Tämä käy erityisen räikeästi ilmi lakiluonnoksen 58 g §:n 2 momentista, jonka mukaan asiakastilat voidaan sulkea, jos covid-19-infektion takia esimerkiksi ensihoito ja synnytysten hoito uhkaavat kuormittua. Uskomattominta on, että pelkkä kuormittumisen uhka riittäisi siihen, että kunta tai aluehallintovirasto voisi sulkea asiakastiloja.

Eduskunnan, valtioneuvoston ja terveydenhuollon laitosten tehtävänä on resursoida terveyden- ja sairaanhoito siten, ettei rajoituksia tarvita enää. On täysin kohtuutonta, että muutamien, erittäin pienyritysvaalaisten toimialojen yrittäjät ja työntekijät kantaisivat myös jatkossa taakan siitä, että korona leviäisi väestössä ja puutteellisesti resursoitu sairaan- ja tehohoito ei pystyisi hoitamaan potilaita. Koronaviruksen kanssa on opittava elämään ilman, että joidenkin toimialojen ylle asetetaan jatkossakin uhka rajoituksista ja jopa toiminnan sulkemisesta.

HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN PERUSTELUT EIVÄT OLE KESTÄVIÄ

Ruokaravintolat

Lakiesityksen 58 a §:n mukaan kunnat ja aluehallintovirastot voisivat rajoittaa ruokaravintoloiden toimintaa siten, että anniskelu pitäisi lopettaa klo 21.00 ja ravintola sulkea klo 22.00.

Kellonajoille ei ole esitetty minkäänlaisia perusteluja. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole esitetty perusteita muun muassa seuraaviin kysymyksiin:

- Ruokaravintolalla on kaksi kattausta. Toinen alkaa klo 18.00 ja toinen klo 21.00. Millä perusteella klo 21.00 alkava kattaus on riskipitoisempi kuin klo 18.00 alkava kattaus? Käytännössä ruokaravintola ei voisi järjestää klo 21.00 alkavaa kattausta. Sääntelylle ei ole löydettävissä kestäviä perusteluja.
- Pikaruokaravintolat palvelevat asiakkaita myöhään yöhön. Useammilla niistä ei ole anniskeluoikeuksia eikä niilläkään, joilla on, anniskelu muodosta kuin vähäisen osan tuloista. Sama koskee sellaisia maanteiden varsilla olevia ravintoloita, joilla ei ole polttoaineiden myyntiä ja jotka eivät sillä perusteella pääse pois aukiolosääntelyn piiristä, mutta jotka palvelevat öisiä tiellä liikkujia, muun muassa rekkojen ja linja-autojen kuljettajia. Millä perusteella nämä ravintolat pitäisi sulkea klo 22.00? Sääntelylle ei ole löydettävissä kestäviä perusteluja.

Anniskelupainotteiset ravintolat

Lakiesityksen 58 a §:n mukaan aluehallintovirastot ja kunnat voisivat päättää, että anniskelupainotteisten ravintoloiden pitäisi lopettaa anniskelu klo 21 ja ravintola sulkea kello 22.00. Tämä tarkoittaisi käytännössä yöravintolatoiminnan kieltämistä. Aluehallintovirastot ja kunnat voisivat myös päättää lakiesityksen 58 g §:n mukaan anniskelupainotteisten ravintoloiden sulkemisesta.

Anniskelupainotteiset ravintolayritykset ovat erittäin heikossa taloudellisessa tilassa jo tähän mennessä päätettyjen rajoitusten takia. Sama koskee niiden pääosin erittäin nuoria työntekijöitä.

Ehdotettu sääntely on heidän kannaltaan täysin kohtuuton eikä ota huomioon lainkaan heille aiheutuvia valtavia vahinkoja.

Esimerkiksi Helsingistä ja Turusta on helppo päästä juhlimaan laivoille, jotka eivät ole Suomen lipun alla sekä Ruotsiin ja Viroon, joissa ei ole voimassa mitään rajoituksia. On kestäväntöntä, että tällainen laivamatkailu kasvaisi naapurimaihin, joissa juhliminen on täysin vapaata, kun samalla yöravintolatoiminta olisi Suomessa kielletty lakiesityksen 58 a tai 58 g §:n nojalla.

RAJOITUKSET, VENÄJÄN HYÖKKÄYSSOTA JA RAJUSTI KOHONEET KUSTANNUKSET OVAT AJANEET ALAN YRITYKSET KESTÄMÄTTÖMÄÄN TILANTEeseen

Venäjä aloitti rajoitusten voimassaolon viimeisellä viikolla häikäilemättömän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Hyökkäyssodalla, pakotteilla ja vastapakotteilla on negatiivisia vaikutuksia yrityksiin. Matkailijoiden, erityisesti venäläisten, mutta myös japanilaisten ja kiinalaisten, määrä on romahtanut pandemiaa edeltäneeseen aikaan verrattuna. Sota on nostanut yritysten elintarvikeraaka-aineiden, energian ja kuljetusten hintoja ennen näkemättömällä tavalla.

Matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritykset kohtaavat Venäjän hyökkäyssodasta aiheutuvat seuraukset tilanteessa, jossa yrittäjien ja työntekijöiden taloudellinen ja henkinen kestävyys ovat heikentyneet merkittävästi. Kestävyys on huomattavasti heikompi kuin sellaisten toimialojen yrittäjillä ja työntekijöillä, joihin rajoitukset eivät kohdistuneet.

YHTEENVETO

MaRa katsoo, että

- muissa Pohjoismaissa ei esitetä rajoitusten jatkamista, mikä osoittaa, ettei perusteita rajoitusten jatkamiselle ole Suomessakaan.
- hallituksen ei tule antaa esitystä tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamisesta 30.6.2022 jälkeen.
- lähes kaksi vuotta kestäneet rajoitukset ovat romahduttaneet matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritysten ja työntekijöiden talouden.
- esitysluonnoksesta käy ilmi ymmärryksen puute siitä, miten negatiivisia rajoitusten vaikutukset ovat olleet toimialojen yrittäjille ja työntekijöille sekä heidän perheilleen.
- rajoituksista aiheutuneiden negatiivisten taloudellisten vaikutusten korjaaminen alan yrityksissä kestää ainakin 5–10 vuotta.

- hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty anniskelu- ja aukioloaikarajoituksia sekä asiakaspaikkarajoituksia, jotka ovat jääneet kokonaan perustelematta.

Perustelemattomuus aiheutuu siitä, ettei niiden tueksi ole löydettävissä asiallisia perusteluja.

- anniskelupainotteisten ravintoloiden ja määriteltyjen asiakastilojen sulkumahdollisuus on ylimitoitettu toimenpide tilanteessa, jossa muu yhteiskunta

voisi toimia ilman rajoituksia tai vain vähäisin rajoituksin.

- matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alojen yrittäjät ja työntekijät eivät voi kantaa negatiivisia seurauksia siitä, että sairaan- ja tehohoidon kapasiteetti on

Suomessa useita verrokkimaita merkittävästi heikompi.

- koronaviruksen kanssa on opittava elämään ilman, että matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritysten uhkana on rajoitusten, jopa sulkutilojen

mahdollisuus.

- jos rajoituksia jatketaan, kiinteät joustamattomat kustannukset on korvattava yrityksille täysimääräisesti. Myös työntekijöille on korvattava heidän

menetyksensä olennaisesti paremmin kuin tähän asti.

MaRa katsoo, ettei tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa tule jatkaa 30.6.2022 jälkeen. MaRa esittää jäljempänä olevat kommentit siltä varalta, että hallitus esittäisi säännösten voimassaolon jatkamista.

RAVINTOLOITA KOSKEVIEN PÄÄTÖSTEN SIIRTÄMINEN KUNTIEN JA ALUEHALLINTOVIRASTOJEN PÄÄTÖSVALTAAN

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että kunnat ja aluehallintoviranomaiset tekisivät päätökset myös ravintoloita koskevista rajoitustoimista.

Toimivallan siirtämistä perustellaan tasapuolisuudella ja paremmalla alueellisella asiantuntemuksella. Siirtäminen mahdollistaisi myös valitusten tekemisen päätöksistä hallinto-oikeuksiin.

Suomessa on yli 10 000 ravintolayritystä ja niillä on noin 14 000 toimipaikkaa. Alueellinen päätöksenteko johtaisi siihen, että yritysten tiedonsaanti vaikeutuisi siitä, millaiset rajoitukset ovat milloinkin voimassa. Kun rajoituksia koskeva päätöksenteko on valtioneuvostolla, MaRalla on mahdollisuus ohjeistaa yrityksiä kattavasti rajoituksista ja niiden muutoksista. Jos päätöksenteko hajaantuisi kuntiin ja aluehallintovirastoihin, yritysten ohjaaminen vaikeutuisi merkittävästi.

Toisaalta valitusmahdollisuus kuntien ja aluehallintovirastojen päätöksistä olisi merkittävä parannus nykytilaan verrattuna. Jos kunnat ja aluehallintovirastot tekisivät päätöksiä ravintoloita koskevista rajoituksista, niistä valitettaisiin erittäin ahkerasti hallinto-oikeuksiin. MaRa tulee valittamaan hallinto-oikeuksiin jäsenyritystensä puolesta kaikista aluehallintovirastojen tai kuntien päätöksistä, joissa ravintoloiden toimintaa rajoitetaan MaRan näkemyksen mukaan tartuntatautilain 58 a §:n vastaisesti.

MaRa katsoo, että ravintoloita koskevan päätöksenteon siirtämisellä kuntiin ja aluehallintovirastoihin on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia.

ROKOTUSTODISTUKSEN KÄYTTÖÖNOTTO

Esityksessä ehdotetaan, että toiminnanharjoittajalla ei olisi mahdollisuutta ottaa käyttöön koronatodistuksen esittämisedellytystä.

Hallitus perusteli esimerkiksi ennen joulua 2021 asettamiaankaria ravintoloita koskevia rajoituksia rokottamattomien kansalaisten suojelemisella. Osa kansalaisista jätti omasta tahdostaan ottamatta rokotteet, jotka olivat kaikille saatavilla, ilmaisia ja kansainvälisillä lääketieteellisillä tutkimuksilla todettu turvallisiksi. Hallitus katsoi, että ravintolayrittäjien perustuslaissa turvatun elinkeinovapauden ja työntekijöiden oikeuden työhön tuli väistyä rokottamattomien kansalaisten suojelemisen takia. Tämä oli erittäin epäoikeudenmukainen ratkaisu yrittäjille ja työntekijöille. Se oli epäoikeudenmukainen ratkaisu myös kansalaisten enemmistölle, joka oli ottanut rokotteet rokotusohjelman mukaisesti. On vaikea ymmärtää, miksi rokotteiden vapaaehtoisesti ottamatta jättäneiden henkilöiden oikeus tasapuoliseen kohteluun oli tärkeämpi kuin yrittäjien ja työntekijöiden oikeus toimeentuloon ja rokotettujen kansalaisten oikeus palvelujen käyttöön.

Oikeudenmukainen ratkaisu rokottamattomien kansalaisten suojelemiseksi olisi ollut ottaa käyttöön rokotustodistus, jonka avulla rokotetut kansalaiset olisivat voineet käyttää ravintola-, kylpylä-, sisäleikkipuisto- ja muita rajoitusten ja sulkujen piirissä olevia palveluja. Näin toimien myös yrittäjät olisivat voineet tarjota palveluja rokotetuille kansalaisille ja työntekijät olisivat voineet harjoittaa ammattiaan ja saada toimeentulon perheelleen.

Toimialan yrittäjät eivät pidä siitä, että he joutuvat erottelemaan asiakkaat sen perusteella, ovatko asiakkaat ottaneet rokotteet vai ei. Jos kuitenkin vaihtoehtona ovat ankarat rajoitukset ja sulut tai niistä vapautuminen edellyttämällä rokotustodistusta, jälkimmäinen on parempi vaihtoehto. Jos hallitus antaa esillä olevan hallituksen esityksen, siihen tulee sisältyä mahdollisuus rajoituksista ja suluista vapautumiseen edellyttämällä rokotustodistusta.

MaRa katsoo, että hallituksen esitykseen tulee lisätä säännös rokotustodistuksesta, jonka käyttöönottamalla toiminnanharjoittaja voi vapautua aluehallintoviraston tai kunnan asettamasta rajoituksesta.

II PYKÄLÄKOHTAISET KOMMENTIT

58 a § Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemiasta johtuvan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi

Toimivallan siirto valtioneuvostolta kunnille ja aluehallintovirastoille

STM esittää, että toimivalta ravintolarajoitusten määrittämisessä siirrettäisiin valtioneuvostolta kunnille ja aluehallintovirastolle. Toimivallan siirrolla on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia.

Positiivisena vaikutuksena on se, aluehallintoviraston tai kunnan päätöksestä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen.

Tosiasiallinen oikeusturva on kuitenkin heikko, koska rajoituspäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus kiellä tai keskeytä rajoituspäätöksen täytäntöönpanoa. Hallinto-oikeudet ovat myöntäneet vain harvoin täytäntöönpanokieltoja kokoontumisrajoituksista, turvavälipäätöksistä tai tilojen sulkua koskevista päätöksistä. MaRan tiedossa on, että vain Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on määrännyt vuoden 2021 lopussa aluehallintoviraston päätöksen keskeytettäväksi aluehallintoviraston sulkiessa kuntosalit Pohjois-Pohjanmaan alueella. Vaikka siis ravintolarajoituksia koskevista päätöksistä voi valittaa hallinto-oikeuteen, valituksen tehnyt ravintolayritys tai -yritykset joutuvat kärsimään rajoitukset valitusprosessin aikana. Valitusprosessi kestää hallinto-oikeudessa tavallisesti useita kuukausia tai jopa vuosia, joten päätös annetaan vasta, kun valituksen kohteena olevat rajoitustoimet ovat päättyneet.

Ravintoloiden oikeusturvaa parantaisi huomattavasti se, että ravintolarajoituksia koskevat päätökset ovat voimassa vain määräajan (esimerkiksi kaksi viikkoa). Jos rajoituksista on valitettu, aluehallintovirasto tai kunta joutuu uusia päätöksiä tehdessään arvioimaan kokonaisharkinnan perusteella rajoitusten välttämättömyyttä, jolloin uusia rajoituksia ei määrätä suppealla ja summaarisella harkinnalla. MaRalla on kokemusta siitä, että kun aluehallintoviraston koronapäätöksistä on valitettu, aluehallintovirastot eivät ole tehneet uusia rajoituspäätöksiä tai niitä on lievennetty.

Ravintoloiden oikeusturvaa paranantaisi huomattavasti myös se, että ravintoloiden koronarajoituksia koskevat valitusasiat käsiteltäisiin kiireellisenä hallinto-oikeudessa. Erityisen tärkeää kiireellinen käsittely olisi niissä tapauksissa, joissa koronarajoitukset merkitsevät käytännössä ravintolatoiminnan kieltämistä. Tällainen tilanne on käsillä esimerkiksi silloin, kun anniskelu määrätään lopetettavaksi niin aikaisin, että se estää käytännössä liiketoiminnan.

MaRa toteaa, että toimivallan siirrolla on myös negatiivisia vaikutuksia.

Kun ravintoloiden koronarajoituksia koskeva päätöksenteko on valtioneuvoston toimivallassa, MaRa pystyy tehokkaasti ohjeistamaan jäsenyrityksiään kulloinkin voimassa olevista rajoituksista ja niiden muutoksista sekä omavalvontavelvoitteista. Esimerkiksi kun ravintolat avattiin kesällä 2020 ensimmäisen ravintolasulun jälkeen, MaRa julkaisi heti ensimmäisenä avaamispäivänä kattavan omavalvontaohjeituksen jäsenkunnalleen. Ravintolat pystyivät heti laatimaan ohjeiden perusteella toimivat omavalvontasuunnitelmat. MaRa on tiedottanut aktiivisesti muutoksista ja päivittänyt omavalvontaohjeitaan aina, kun valtioneuvosto on tehnyt muutoksia ravintolarajoituksiin. Tämä on ollut yksi ratkaiseva seikka, minkä ansiosta ravintolat ovat onnistuneet niin hyvin omavalvonnassaan. Koronarajoitusten rikkomisia on ollut vain vähän ja niistä on selvitty suurimmassa osassa tapauksista ohjauksella.

Jos päätöksenteko koronarajoituksista siirtyy kuntiin ja aluehallintovirastoille ja jos rajoituksia määrätään, tilanne muodostuu erittäin hankalaksi. MaRa ei pystyisi samalla tavalla seuraamaan kuntien ja aluehallintovirastojen päätöksiä ja tiedottamaan niistä jäsenkunnalleen eikä tukemaan ravintolayrityksiä omavalvonnassa yhtä tehokkaasti kuin jos päätöksenteko säilytettäisiin valtioneuvostolla.

Toimivallan siirto ja rajoituspäätösten tekeminen aiheuttaisi merkittävää epätietoisuutta. Kunnat ja aluehallintovirastot tekisivät erilaisia rajoituspäätöksiä eri alueille ja päätöksiensä sisältö olisi hyvin kirjavaa. Viranomaiset määräisivät rajoituksia ja rajoitusten muutoksia (kiristykset/lievennykset) todennäköisesti yllättäen ja ne tulisivat voimaan mahdollisesti muutaman päivän varoitusajalla niin, että ravintolayritykset olisivat niihin täysin valmis-tautumattomia.

Valtioneuvoston asettamat rajoitukset ovat olleet voimassa lähtökohtaisesti sairaanhoito-piirin tai maakunnan alueella ja vain poikkeuksellisesti koronapandemian aikana on rajoituksia määrätty yksittäisiin kuntiin. Jos kunnat tai aluehallintovirastot saisivat asettaa rajoituksia ravintoloihin, siitä aiheutusi myös kilpailuvääristymiä, kun esimerkiksi vierekkäisissä kunnissa olisi keskenään erilaiset ravintolarajoitukset.

MaRa huomauttaa, että se on kannellut jäsenyritystensä puolesta kesäkuusta 2021 alkaen lähes kaikista tartuntatautilain 58 a §:n vastaisista valtioneuvoston asetuksista oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Jos toimivalta siirretään alue-hallintovirastoille tai kunnille, MaRa

tulee valittamaan hallinto-oikeuksiin jäsenyritystensä puolesta kaikista aluehallintovirastojen tai kuntien päätöksistä, joissa ravintoloiden toimintaa rajoitetaan MaRan näkemyksen mukaan tartuntatautilain 58 a §:n vastaisesti. Tämä lisäisi hallinto-oikeuksien työmäärää merkittävästi.

Aluehallintovirastot ovat valvoneet valtioneuvoston asetuksella määrättyjen ravintolarajoitusten noudattamista ravintoloissa. Yhteistyö ravintoloiden ja alkoholitarkastajien välillä on toiminut hyvin myös ankarien ravintolarajoitusten aikana, koska valvova viranomainen ei ole määrännyt elinkeinon lainvastaisena pitämiä rajoituksia. Elinkeinoon ja aluehallintoviraston yhteistyössä on voitu keskittyä omavalvontaan ja rajoitusten käytännön noudattamiseen sekä tulkintakysymyksiin. Jos sama viranomainen määräisi rajoitukset ja tulisi myös valvomaan niiden noudattamista, yhteistyö elinkeinon ja aluehallintovirastojen välillä vaikeutuisi huomattavasti.

Yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet (1 momentti)

Ravintoloita koskisi säännösehdotuksen 1 momentin nojalla yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet. Suoraan lain nojalla tulevat velvoitteet on yhdistetty nykyisen momentin 1 ja 2 momentista.

Voimassa olevan kesäkuun 2022 loppuun saakka voimassa olevan lain 2 momentissa todetaan, että ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Kursivoitu osa momenttia lisättiin lakiin lainmuutoksella (2021/1221). Lakiehdotuksen perusteluissa todettiin tällöin, että ehdotettu säännös vastaa 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esitykseen (HE 6/2021 vp.). Kursivoidun tekstin lisäämisellä ravintoloiden yleisiin hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteisiin ei ollut tarkoitus muuttaa säännöksen sisältöä eikä ravitsemisliikkeen velvoitteita.

STM:n lakiehdotuksessa todetaan, että toiminnanharjoittajan tulisi ravitsemistoiminnassaan pitää tartunnan riski mahdollisimman pienenä. Tartuntariskiä lisäävien toimien välttämiseen liittyvä velvoite voisi liittyä esimerkiksi siihen, että asiakkaiden laulamista ei tulisi sallia tai kovaäänistä puhetta tulisi ehkäistä pidättymällä musiikin soittamisesta. Tämänhetkisen tiedon mukaan kovaääninen puhe ja huutaminen levittävät koronavirusta tehokkaammin kuin rauhallinen puhe. Tartuntariski voi tällaisissa tilanteissa olla suuri, vaikka etäisyys virusta kantavaan ihmiseen olisi useita metrejä.

MaRa toteaa, että ravitsemisliikkeiden yleisten hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteiden tulee mahdollistaa kaikenlainen ravitsemisliiketoiminta vastaavalla tavalla kuin yleiset hygienia- ja

etäisyydenpitovelvoitteet (58 c §) mahdollistavat kaikenlaisen toiminnan asiakas- ja osallistujatiloissa. STM:n lakiehdotuksessa kuvatut esimerkit asiakkaiden laulamisen kieltämisestä tai musiikin soittamisesta pidättyminen tarkoittaisivat karaokeravintoloiden, yökerhojen ja livekeikkapaikkojen perustuslaissa suojatun elinkeinovapauden voimakasta rajoittamista ja käytännössä niiden toiminnan kieltämistä. Karaokeravintoloissa liiketoiminta perustuu asiakkaiden laulamiseen ja musiikin soittamiseen ja yökerhojen ja livekeikkapaikkojen liiketoiminta musiikin soittamiseen ja tanssimiseen. On perustuslain vastainen ja kohtuuton vaatimus, että ravintoloilla olisi suoraan lain nojalla velvoite kieltää asiakkaiden laulaminen tai säätää musiikin äänenvoimakkuutta tai pidättäytyä musiikin soittamisesta kokonaan.

MaRa vaatii, että kursivoitu osa tekstistä (tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä) poistetaan momentista. Säännös vastaa tällöin sanamuodoltaan 31.12.2021 voimassa ollutta säännöstä. Jos kursivoitu osa tekstiä jätetään lakiin, lakiehdotuksen perusteluista on poistettava esimerkit siitä, että asiakkaiden laulamista ei tulisi sallia tai kovaäänistä puhetta tulisi ehkäistä pidättymällä musiikin soittamisesta.

Rajoituksien määrittäminen asiakkaiden oleskeluun, asiakaspaikkojen määrään ja musiikin soittamiseen (2 momentti ja osin 5 momentti)

Ravintoloiden toiminnan rajoittaminen olisi porrastettu niin, että 1 momentissa säädetyt yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet ovat ensisijaisia.

Kunta tai aluehallintovirasto voisi määrätä rajoituksia ravintolatoimintaan 2 momentin nojalla, jos on ilmeistä että 1 momentissa tarkoitetut ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja se vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi 4 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä.

Pykälän 4 momentin nojalla päätös saataisiin tehdä, jos päätöksen tekeminen on väestön terveyden vaarantavan covid-19-taudista aiheutuvan kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevan terveydenhuollon vakavan ylikuormittumisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Lisäksi päätös saadaan tehdä, jos covid-19-rokotteiden vaikuttavuus vakavaa tautimuotoa vastaan on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen arvion perusteella merkittävästi heikentynyt tai on perusteltu epäily covid-19-rokotteiden vaikuttavuuden vakavaa tautimuotoa vastaan merkittävästi heikentyneen ja päätöksen tekeminen on välttämätöntä vakavan terveyden ja hengenvaaran ehkäisemiseksi.

Edellytysten täytyessä kunta tai aluehallintovirasto voisi 2 momentin nojalla määrätä ravitsemisliikkeille tarkempia velvoitteita asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakas-paikkojen sijoittamiseen sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämiseen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen ja rajoittaa sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärä.

MaRa pitää erityisen kohtuuttomana ja myös perustuslain vastaisena sitä, että ravintoloiden perustuslaissa suojattuun elinkeinovapauteen voitaisiin puuttua sillä perusteella, että ravintoloiden toiminnan rajoituksilla ehkäistäisiin terveydenhuollon vakavaa ylikuormittumista. Valtiovallan tulee huolehtia terveydenhuollon riittävistä resursseista eikä ravintoloita voida rajoittaa terveydenhuollon resurssien ylikuormittumisen estämiseksi. Valtiolla on ollut mahdollisuus lisätä terveydenhuollon resursseja vastaamaan koronaviruksen aiheuttamaa lisätarvetta, mutta toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Jos lakiin jätetään sairaalahoidon vakavaa ylikuormittumisen ehkäisemistä koskeva edellytys, perusteluiden välttämättömyyspunnintaa on täydennettävä. Ravintoloiden toimintaa ei voida rajoittaa 58 a §:2 momentin nojalla alueen ilmaantuvuusluvun perusteella ja lisääntyneiden tartuntojen kuormittaessa sairaalahoidon kapasiteettia ilman todennettua tietoa ruoka- ja muiden ravintoloiden osuudesta ja merkityksestä uusien tartuntojen lähteenä. Jos virus leviää muualla (kuten perhepiirissä, yksityisissä juhlissa ja tapaamisissa), ravintoloiden toiminnan rajoittamiselle ei ole perusteita sairaalahoidon vakavan ylikuormittumisen estämiseksi. Se, että alueella tartunnoista tietty tai suuri osa jää selvittämättä, ei voi johtaa päätelmään, että ne on saatu esimerkiksi ravintoloista.

MaRa toteaa, että rajoitustoimien porrastaminen lievimmästä kireimpään on ollut tartuntatautilain väliaikaisten säännösten tarkoituksena alusta alkaen. Yritysten oikeusturva ei ole kuitenkaan toteutunut, kun aluehallintovirastot ovat summaarisella ja suppealla harkinnalla määränneet rajoituksia asiakas- ja osallistujatiloihin tai sulkiessaan asiakas- ja osallistujatiloja, vaikka ei ole osoitettu, että yleiset hygieniat ja etäisyydenpitovelvoitteet olisivat ilmeisen riittäviä. Lähes ainoana perusteena rajoitus-toimien kiristämiseksi on ollut ilmaantuvuusluvun nousu ja osin sairaalahoidon kuormituksen kasvu riippumatta siitä, ovatko toimijat onnistuneet omavalvonnalla ja yleisillä hygieniatoimilla ehkäisemään tartuntoja tiloissaan. Toimien riittämättömyyttä on viranomaisten mukaan osoittanut se, että virus leviää yhteiskunnassa, vaikka todennettua tieto- ja siitä, että virus olisi levinnyt rajoitustoimien kohteena olevissa tiloissa, ei ole pystytty esittämään. Myös valtioneuvosto on määrännyt ravintolarajoituksia ilman näyttöä siitä, että virus olisi levinnyt ravintoloissa. Yksi räikeimmistä tapauksista oli, kun ravintolarajoituksia kiristettiin Satakunnassa huomattavasti sen takia, että virus levisi Harjavallan akkumateriaalitehtaalla eikä ravintoloissa.

Lakiehdotuksen perusteluissa ei ole todettu mitä 58 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimien ja muiden toimien ilmeisellä riittämättömyydellä tarkoitetaan. Lakiehdotuksessa ainoastaan tyydytään toteamaan, että rajoitustoimia voidaan 2 momentin nojalla määrätä, jos ravitsemistoiminnan harjoittajan 1 momentin nojalla tehty toimenpiteet eivät olisi enää riittäviä covid-19 epidemian aiheuttaman terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi (perustelut sivu 37).

Ehdotuksen nojalla aluehallintovirasto tai kunta voisivat määrätä rajoituksia sen perusteella, että sairaalahoidon ylikuormittuu koronapotilaista riippumatta siitä missä koronavirus on levinnyt ja ovatko ravitsemisliikkeet onnistuneet ehkäisemään tartuntoja 58 a §:n 1 momentin mukaisilla toimilla. Lainsäädännössä oleva rajoitustoimien porrastaminen ei toimi, jos käyttöönotetuille toimenpiteille ja niiden toimivuudelle viruksen leviämisen ehkäisemisessä ei anneta merkitystä.

Jotta rajoitustoimien porrastaminen toimisi säännöksessä tarkoitetulla tavalla myös käytännössä, lainsäädännön perusteluissa on selostettava, mitä aikaisempien toimenpiteiden ilmeisellä riittämättömyydellä tarkoitetaan. Yleisten hygieniä ja etäisyydenpitovelvoitteiden ja muiden toimien ilmeistä riittämättömyyttä ei osoita se, että virus leviää väestön keskuudessa tai viruksen leviäminen väestössä on kiihtynyt. Oleellista toimien riittävyyden tarkastelussa on se, onko virus levinnyt ravintoloissa toimenpiteistä huolimatta ja kuinka paljon. Jos tartunnanjäljityksen tai muiden tietojen perusteella ei voida osoittaa, että virus olisi levinnyt ravintoloissa, ei toimenpiteitä voida pitää ilmeisen riittämättöminä. Tarkastelu tulee tehdä ravintolatyypeittäin eli anniskelu- ja ei-anniskelupainotteisten ravintoloiden kohdalla erikseen. Jos virus on levinnyt anniskelupainotteisissa ravintoloissa, mutta ei ruokaravintoloissa, ei ruokaravintoloiden toiminnan rajoittamiselle ole mitään perusteita. Tarkastelussa on otettava huomioon myös ravitsemisliikkeissä tapahtuneiden tartuntojen absoluuttinen määrä ja suhde tartuntojen kokonaismäärään.

MaRa korostaa, että ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittaminen ei voi olla välttämätöntä 2 momentin nojalla, jos terveydenhuollon ylikuormittuminen johtuu muualla kuin ravitsemisliikkeissä (esimerkiksi perhepiirissä tai muualla kuin ravintoloissa tapahtuvissa sosiaalisissa kanssakäymisissä) tapahtuvista koronatartunnoista. Jos ylikuormittuminen johtuu rokottamattomien kansalaisten sairaalahoidon tarpeesta, ei ravitsemisliikkeiden toimintaa voida myöskään rajoittaa. Perustuslaissa suojatun elinkeinotoiminnan ja työntekijöiden työnteke-oikeuden rajoittaminen ei ole välttämätöntä rokottamattomien ihmisten sairaalahoidon tarpeen takia.

MaRa huomauttaa, että ehdotetun 2 momentin nojalla aluehallintovirasto tai kunta voi antaa määräyksiä asiakkaiden oleskelusta esimerkiksi kieltämällä muun kuin välttämättömän liikkumisen ravintolassa omalta istumapaikaltaan (karaoke- ja tanssikielto). Tämä rajoitus on erittäin ankara rajoitus karaoke-, viihde- ja tanssiravintoloille ja keikkapaikoille ja kieltää käytännössä niiden toiminnan ilman, että ravintolaan olisi määrätty aukioloaika tai anniskeluaikaa koskevia rajoituksia. Ehdotuksen 2 momentin nojalla aluehallintovirasto tai kunta voisi antaa myös määräyksiä musiikin soittamisesta ja sen äänenvoimakkuudesta. Jos musiikin soittaminen kiellettäisiin tai sen äänenvoimakkuutta rajoitettaisiin normaalista myös tämä estäisi karaoke-, tanssiravintoloiden ja livemusiikkia tarjoavien ravintoloiden toiminnan. MaRa katsoo, että tämän tyyppiset asiakkaiden normaalia liikkumista ja musiikin äänenvoimakkuutta koskevat rajoitukset voivat olla viimesijaisia anniskeluaika- ja aukioloaika koskevien rajoitusten tapaan eli niistä voidaan säätää vain 3 momentin nojalla.

Lakiehdotuksen perusteluissa on todettu, että ravintolan asiakasmäärän rajoittamisen tarkoituksena on varmistaa, että tartuntataudin leviämistä voidaan estää varmistamalla riittävä väljyys ja rajoittamalla samanaikaisesti ravitsemisliikkeissä olevien asiakkaiden ja sosiaalisten kontaktien määrää kyseisissä tiloissa. Laajat altistumistilanteet vaikeuttavat altistuneiden jäljittämistä ja karanteeniin asettamista, mikä voi muodostaa huomattavan riskin epidemian kiihtymiselle.

MaRa korostaa, että tartuntatautilain 58 a §:n mukaisten toimien riittävyttä arvioitaessa olennaista on tehdä ero altistusten ja tartuntojen välillä. Yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet ehkäisevät sitä, että altistukset eivät muutu tartunnoiksi. Se, että ravitsemis-liikkeissä voi muiden asiakas- ja osallistujatilojen tapaan tapahtua altistuksia ei voi olla peruste rajoittaa ravitsemisliikkeiden toimintaa tai asiakaspaikkamääriä. Olennaista on arvioida ravintoloissa tapahtuneiden tartuntojen määrän (absoluuttinen määrä ja osuus kaikista tartunnoista) perusteella ovatko yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet riittämättömiä anniskelupainotteisissa ja ei-anniskelupainotteisissa ravintoloissa ja ovatko asiakaspaikkarajoitukset tämän takia välttämättömiä anniskelupainotteisissa ja ei-anniskelupainotteisissa ravintoloissa.

MaRa esittää, että 2 momenttia muutetaan seuraavasti:

”Jos on ilmeistä, että 1 momentissa tarkoitetut ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi 4 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan ravitsemistoiminnan harjoittajia velvoittavan päätöksen asiakkaiden saapumiseen ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä tarkemmista velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä rajoituksista.”

Lakiehdotuksen 5 momentin nojalla anniskelupainotteisissa ravintoloissa asiakaspaikkamäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia ja ei -anniskelupainotteisten ravintoloiden asiakaspaikkamäärää enintään 25 prosenttia.

MaRa esittää, että molemmissa ravintolatyypeissä asiakaspaikkamäärärajoituksen maksimi voi olla 25 prosenttia. Ravintoloita koskevat yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet ja viranomaisilla olisi mahdollisuus määrätä asiakaspaikkarajoituksien rajoituksien lisäksi velvoitteita asiakkaiden oleskeluun, esimerkiksi edellyttämällä omaa istumapaikkaa ravintolan sisätiloissa, jos 58 a § 1 momentin mukaiset toimet ja 2 momentin mukaiset toimet kuten asiakaspaikkarajoitukset osoittautuvat ilmeisen riittämättömiksi.

Ravintoloiden aukiolo- ja anniskeluajan rajoittaminen (3 momentti ja osin 5 momentti)

Ehdotuksen mukaan, jos on ilmeistä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi 4 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan ravitsemistoiminnan harjoittajia velvoittavan päätöksen, jonka mukaan ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskelu-aikaa.

Ravintolan aukioloaikaa ja anniskeluaikaa koskeva rajoitus voisi tulla harkittavaksi vasta, jos yleiset hygieni- ja etäisyydenpitovelvoitteet ja 2 momentissa säädetyt rajoitukset osoittautuvat ilmeisen riittämättömäksi ja päätöksen tekeminen olisi välttämätöntä vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi 4 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä.

MaRa viittaa aikaisemmin lausunnossa säännöksen 2 momentista toteamaansa. Aluehallintovirasto tai kunta voi rajoittaa ravintoloiden aukioloaikaa tai anniskeluaikaa vain, jos yleiset hygieni- ja etäisyydenpitovelvoitteet ja 2 momentissa määrätyt rajoitukset osoittautuvat ilmeisen riittämättömäksi. Ilmeinen riittämättömyys voidaan todeta vain tartunnanjäljityksen tietojen perusteella.

Toimien ilmeistä riittämättömyyttä ei osoita se, että virus leviää väestön keskuudessa tai viruksen leviäminen väestössä on kiihtynyt. Oleellista toimien riittävyyden tarkastelussa on se, onko virus levinnyt ravintoloissa yleisistä hygieni- ja etäisyydenpitovelvoitteista ja aluehallintoviraston tai kunnan 2 momentin nojalla määrätyistä rajoitustoimista huolimatta ja kuinka paljon. Jos tartunnanjäljityksen tai muiden tietojen perusteella ei voida osoittaa, että virus olisi levinnyt ravintoloissa, ei toimenpiteitä voida pitää ilmeisen riittämättöminä. Tarkastelu tulee tehdä ravintolatyypeittäin eli anniskelu- ja ei-anniskelupainotteisten ravintoloiden kohdalla erikseen. Jos virus on levinnyt anniskelupainotteisissa ravintoloissa, mutta ei ruokaravintoloissa, ei ruokaravintoloiden toiminnan rajoittamiselle ole mitään perusteita. Tarkastelussa on otettava huomioon myös ravitsemisliikkeissä tapahtuneiden tartuntojen absoluuttinen määrä ja suhde tartuntojen kokonaismäärään.

Ravitsemisliikkeiden aukioloajan tai anniskeluajan rajoittaminen sairaalahoidon ylikuormittumisen estämiseksi ei voi olla välttämätöntä, jos terveydenhuollon ylikuormittuminen johtuu muualla kuin ravitsemisliikkeissä (esimerkiksi perhepiirissä tai muualla kuin ravintoloissa tapahtuvissa sosiaalisissa kanssakäymisissä) tapahtuvista koronatartunnoista. Jos ylikuormittuminen johtuu rokottamattomien kansalaisten sairaalahoidon tarpeesta, ei ravitsemisliikkeiden toimintaa voida myöskään rajoittaa. Perustuslaissa suojatun elinkeinotoiminnan ja työntekijöiden työnteke-oikeuden rajoittaminen ei ole välttämätöntä rokottamattomien ihmisten sairaalahoidon tarpeen takia.

Ehdotuksen mukaan ravitsemisliikkeiden aukioloa ei saa kieltää kello 5:n ja 22:n välisenä aikana. Alkoholijuomien anniskelua ei saa kieltää kello 9:n ja 21:n välisenä aikana.

STM:n mukaan aukioloajan ja anniskeluoikeuden rajaamisen lieventäminen on perusteltua, sillä lääketieteellinen ja epidemiologinen tilannekuva ei edellytä aikaisemman sääntelyn tavoin yhtä voimakkaita aukioloajan ja anniskelun rajoituksia tilanteessa, jossa sääntelyn tavoitteena on ehkäistä erityisesti vakavaa terveydenhuollon kuormittumista pelkän tartuntojen leviämisen ehkäisemisen asemesta.

MaRa toteaa, että lakiehdotuksesta ei käy ilmi mihin lääketieteelliseen ja epidemiologiseen tilannekuvaan perustuu se, että ravitsemisliikkeiden aukioloaikaa ja anniskeluaikaa voitaisiin rajoittaa näin ankarasti. Jotta ehdotettujen rajoitustoimien välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta voidaan arvioida, STM:n on perustettava ne Suomessa tehtyihin tutkimuksiin ja todennettuun tietoon siitä missä tartuntoja on tapahtunut ja kuinka paljon. MaRa ei ole saanut lukuisista pyynnöistä huolimatta tietoa STM:ltä ravintoloissa ja erityisesti ruokaravintoloissa tapahtuneiden tartuntojen määrästä.

Ehdotuksesta ei käy ilmi millä epidemiologisella ja lääketieteellisellä perusteella ja mihin selvitykseen perustuen on katsottu esimerkiksi seuraavat toiminnot niin riskialttiiksi, että ne voidaan 3 momentin nojalla kieltää aukioloaika – ja anniskeluaikarajoituksin:

- Illallisen nauttiminen ruokaravintolassa klo 22–24
- Yötöistä palaavan työntekijän ruokailu pikaruokaravintolassa klo 03–04 aikaan

MaRa toteaa, että lakiehdotuksen aukioloaika- ja anniskeluaikarajoitukset eivät perustu mihinkään validiin epidemiologiseen tai lääketieteelliseen tilannekuvaan vaan ne ovat STM:n keksimiä. Ravitsemisliikkeissä kuten muissakaan toiminnoissa riskialttiuteen ei vaikuta kellonajat vaan toiminnan luonne.

MaRa toteaa, että anniskelun määrääminen lopetettavaksi aiemmin kuin kello 02.00 tarkoittaa yöravintolatoiminnan kieltämistä. Anniskelun kieltäminen aiemmin kuin kello 23 tekee suurimman osan illallisravintoloiden ja pubien toiminnasta mahdotonta. Aluehallintovirastolle ja kunnille ei voida antaa toimivaltaa rajoittaa anniskelutoimintaa näin ankarasti. MaRa katsoo, että anniskeluaikaa voidaan säännöksen nojalla rajoittaa korkeintaan niin, ettei se tarkoita käytännössä toiminnan kieltämistä.

MaRa toteaa, että ehdotettu aukioloaikarajoitusten maksimi on erittäin ankara ravintolatoiminnan rajoitus eikä näin ankaraa rajoitusta voida pitää missään tilanteessa välttämättömänä.

MaRa esittää, että lakiehdotuksen 2 momentissa olevat asiakkaiden oleskelua ja äänentoiston käyttämistä sekä musiikin soittamista koskevat rajoitukset on siirrettävä 2 momentista tähän momenttiin, koska ne ovat ankaria ravintolatoiminnan rajoituksia. Niiden määräämisen harkinta tulee aukioloaika- ja anniskeluaikarajoituksen tapaan mahdolliseksi vasta, jos yleiset hygieniatoimet ja etäisyydenpitovelvoitteet ja 2 momentissa mainitut rajoitustoimet osoittautuvat ilmeisen riittämättömäksi.

Omavalvontasuunnitelmasta (7 momentti)

Ehdotuksen mukaan ravintoloiden olisi jatkossakin laadittava omavalvontasuunnitelma koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Jos ravintolarajoituksia koskevan 58 a §:n voimassaoloaika jatketaan vuoden loppuun asti, niin myös omavalvontavelvoite tulee säilyttää. Tehokkaalla omavalvonnalla ravintolat ovat pystyneet ehkäisemään koronaviruksen leviämistä tiloissaan.

Jos rajoitustoimia koskeva päätöksentekoa siirtyy valtioneuvostolta kunnille ja aluehallintovirastolle, tämä vaikeuttaisi ravintoloiden omavalvontaa. Asiaa on kuvattu tarkemmin lausunnon kohdassa toimivallan siirto.

Poikkeukset (8 momentti)

Ehdotuksessa esitetään säilytettäväksi henkilöstöravintoloita, ruoan ja juoman ulos-myyntiä sekä polttonesteiden jakeluasemien yhteydessä olevien ravitsemisliikkeitä koskevat poikkeukset. MaRa kannattaa ehdotusta tältä osin.

MaRa esittää, että aukioloaikarajoitusten poikkeuksen piiriin ulotetaan myös maanteiden varsilla olevat tieliikennettä palvelevat ravitsemisliikkeet, joilla ei ole polttonesteiden myyntiä.

Rajoituspäätösten voimassaolo

MaRa toteaa, että ravintoloiden koronarajoituksia koskevien päätösten voimassaoloaika ei ole rajoitettu, vaikka rajoituspäätökset puuttuvat voimakkaasti ravintolayritysten elinkeinovapauteen ja ankarimmat rajoitukset rinnastuvat toiminnan sulkemiseen. Päätösten rajoittamaton voimassaoloaika ei ole linjassa muiden rajoitussäännösten kanssa. Ravintolayritysten oikeusturva ja sääntelyn oikeasuhtaisuus ei toteudu riittävästi tehneen viranomaisen velvollisuudella seurata rajoituspäätösten edellytysten voimassaoloa ja velvollisuudella kumota päätös, jos edellytykset eivät ole enää voimassa. Rajoituspäätöksen voimassaoloaika on etukäteen rajoitettava muiden rajoituspäätösten tapaan.

Asiakas- ja osallistujatilojen asiakas- ja osallistujamäärää voidaan rajoittaa 58 d §:n nojalla enintään kuukauden ajaksi kerrallaan ja tilojen väliaikaista sulkemista koskeva päätös (58 g §) voi olla voimassa enintään kaksi viikkoa kerrallaan. Tartuntatautilain pysyvä säännös muun muassa yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisestä voidaan tehdä enintään kuukauden ajaksi.

MaRa esittää, että 2 tai 3 momentin nojalla annettu rajoituspäätös voi olla voimassa kerrallaan enintään kaksi viikkoa.

58 c § Toimenpiteet covid-19 epidemian leviämisen estämiseksi

Pykälässä säädetään yleisistä hygieniavelvoitteista asiakas- ja osallistujatiloissa. Säännös vastaa voimassa olevaa säännöstä. MaRalla ei ole huomauttamista säännökseen.

58 d § Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19 epidemiasta johtuvan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi

Säännöksessä säädetään pääosin voimassa olevaa 58 d §:ää vastaavasti aluehallintoviraston tai kunnan mahdollisuudesta antaa asiakas- ja osallistujatiloihin kohdistuva velvoite ehkäistä lähikontaktin aiheuttaman tartunnan riskiä.

Kynnystä määrätä 58 d §:n mukainen velvoite ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä. Päätös voidaan tehdä, jos on ilmeistä että 58 c §:n mukaiset toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos päätös on vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä välttämätöntä tehdä.

MaRa toteaa, että säännöksen nojalla viranomainen voisi rajoittaa 58 d §:n nojalla kaikkien asiakas- ja osallistujatilojen käyttöä riippumatta niiden riskialttiudesta tai siitä onko koronavirus levinnyt tiloissa. Tämä on kohtuutonta niille yrityksille, jotka ovat onnistuneet yleisillä hygieniatoimenpiteillä ehkäisemään koronaviruksen leviämistä.

Jotta päätös olisi tartuntatautilain edellyttämällä tavalla välttämätön ja oikeasuhtainen, päätös voidaan kohdistaa vain sellaisiin asiakas- ja osallistujatiloihin, joissa virus on levinnyt ja joissa siis 58 c §:n mukaiset toimet ovat osoittautuneet riittämättömäksi. Aluehallintoviraston tai kunnan tulee päätöksessä osoittaa tämä ja määritellä päätöksessä se millaisia asiakas- ja osallistujatiloja velvoite koskee. Jos esimerkiksi virus ei ole levinnyt kokous- ja messutoimintaan käytetyissä tiloissa, liikenneasemilla, kylpylöissä, huvipuistoissa, keilahalleissa tai hiihtokeskuksissa, ei niihin voida kohdistaa 58 d §:n mukaista päätöstä.

MaRa vaatii, että 58 d §:ää muutetaan jatkovalmistelussa niin, että aluehallintovirasto tai kunta ei voi rajoittaa sellaisten asiakas- ja osallistujatilojen käyttöä, joissa virus ei ole levinnyt ja jossa yleiset hygieniatoimet ovat riittäviä.

Ehdotetun 58 d §:n nojalla tehtävä päätös edellyttää yleisten hygieniatoimien riittämättömyyden lisäksi vakavan terveydenhuollon ylikuormittumista koskevan kriteerin täyttymistä.

Asiakas- ja osallistujatilojen toiminnan rajoittaminen 58 d §:n nojalla ei voi olla välttämätöntä, jos vakava terveydenhuollon ylikuormittuminen johtuu muualla kuin asiakas- ja osallistujatiloissa tapahtuvista koronatartunnoista. Jos ylikuormittuminen johtuu rokottamattomien kansalaisten sairaalahoidon tarpeesta, ei asiakas- ja osallistujatilojen käyttöä voida myöskään rajoittaa. Perustuslaissa suojatun elinkeinotoiminnan ja työntekijöiden työnteke-oikeuden rajoittaminen ei ole välttämätöntä rokottamattomien ihmisten sairaalahoidon tarpeen takia.

58 g § Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19 epidemiasta johtuvan terveydenhuollon ylikuormittumisen ehkäisemiseksi

Kesäkuun loppuun asti voimassa olevassa tilojen väliaikaista sulkemista koskevassa säännöksessä on useita sellaisia tiloja, jotka eivät ole erityisen riskialttiita, mutta jotka on voitu aluehallintoviraston tai kunnan päätöksellä sulkea. Aluehallintovirastot ovat esimerkiksi sulkeneet loppuvuodesta 2021 kylpylätiloja, vaikka niissä ei ole tapahtunut todennettuja tartuntoja. Päätöksistä on tehty valituksia hallinto-oikeuksiin.

STM:n ehdotuksessa suljettavien tilojen listaa supistetaan perustellusti poistamalla siitä THL:n riskipotentiaalitaulukon mukaisesti matalan riskin toimintoja, joita ovat muun muassa kylpylätilat, yleiset saunat, huvipuistojen sisätilat ja lasten leikkipaikat. Näitä tiloja ei voi olla suljettavien tilojen listalla.

Tilat, jotka voitaisiin sulkea, olisivat joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat ja muut vastaavat sisäliikuntatilat ja tanssipakat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmä-harrastustoimintaan käytettävät tilat. MaRa ei ota kantaa näiden tilojen erityiseen riskialttiuteen.

Toukokuun lausuntokierroksen jälkeen sulkulistalle on lisätty tilat, joita käytetään sellaisten ravitsemisliikkeiden toiminnassa, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia.

MaRa vastustaa anniskelupainotteisten ravitsemisliikkeiden sisällyttämistä asiakas- ja osallistujatiloja koskevaan sulkupykälään.

Tartuntatautilain sääntelyssä ravitsemisliiketilat ja muut asiakastiloja koskevat velvoitteet ja rajoitustoimet on eroteltu toisistaan. Tämä on ollut lähtökohta siitä alkaen, kun koronavirusepidemian takia säädetyt väliaikaiset säännökset on otettu tartuntatautilakiin ensin säätämällä ravitsemisliikkeiden velvoitteista ja rajoituksista ja tämän jälkeen muita asiakas- ja osallistujatiloja koskevista säännöksistä. Ravitsemisliikkeiden velvoitteita ja rajoituksia koskee 58 a § ja muita asiakas- ja osallistujatiloja 58 c § ja 58 d §. Ravitsemisliikkeitä koskee paljon yksityiskohtaisemmat ja myös ankarammat rajoitustoimien mahdollisuudet anniskelu- ja aukioloaikarajoituksin kuin asiakas- ja osallistujatiloja.

Asiakas- ja osallistujatilojen osalta sulkupäätös voidaan tehdä viimesijaisena keinona jos 58 c §:n toimet ja 58 d §:n nojalla tehty päätös osoittautuvat ilmeisen riittämättömäksi ja muut kriteerit sulkupäätökselle täyttyvät. Tartuntatautilain 58 c § eikä mainittu 58 d § koske ravitsemisliikkeitä. Ravitsemisliikkeiden kohdalla ei voida edes arvioida 58 d §:n mukaisen päätöksen riittävyttä tai riittämättömyyttä. Jos 58 d §:n nojalla on tehty päätös, sen kohteena olevien toimijoiden on laadittava 58 h §:n nojalla omavalvontasuunnitelma toimenpiteistä covid-19 epidemian leviämisen estämiseksi. Tämäkään pykälä ei koske ravitsemisliikkeitä. Ravintoloiden omavalvontasuunnitelma koronaviruksen leviämisen estämiseksi perustuu 58 a §:ään.

Se, että STM on sisällyttänyt rajoitustoimien kokonaisuuden ja loogisuuden vastaisesti anniskelupainotteiset ravitsemisliikkeet 58 g §:ään käy ilmi myös siitä, että 58 g:n 4 momentissa mainitaan, että 1 momentissa mainittu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa tai 2 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa. Anniskelupainotteista ravitsemisliiketoimintaa ei mainita momentissa lainkaan.

STM toteaa yksityiskohtaisissa perusteluissaan, että pykälään kuitenkin lisättäisiin uusi 3 kohta, jolloin 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaisi jatkossa myös alkoholinjuomien myyntiin keskittyneitä ravitsemisliikkeitä, kuten yökerhoja, baareja ja pubeja.

Ehdotetun tiloja koskevan listauksen muutos perustuu covid-19-viruksen leviämismekanismiin ja epidemian aikana kerätyyn tietoon siitä, millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa virus on herkimmin levinnyt. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on lausunnossaan arvioinut, että alkoholimyynäntiin keskittyneissä ja myöhään auki olevissa ravitsemisliikkeissä vallitsee erittäin merkittävä tartunnan riski erityisesti rokottamattomille tai vain osittain rokotetuille henkilöille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on katsonut, että ottaen huomioon edellä mainittujen ravitsemisliikkeiden riskitason sekä erittäin suuren asiakas-paikkojen määrän, voi ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittamisella olla hyvin suuri merkitys epidemiatilanteen hallitsemiseksi.

STM:n mukaan listauksen muutos perustuu covid-19-viruksen leviämismekanismiin ja epidemian aikana kerätyyn tietoon siitä, millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa virus on herkimmin levinnyt. STM ei ole kuitenkaan lukuisista pyynnöistä huolimatta julkaissut tietoja siitä kuinka paljon virus on

levinnyt ravintoloissa. Jos STM esittää mahdollisuutta sulkea ravintolat viranomaispäätöksellä, sen on julkistettava kattavat tartunnanjäljitykseen perustuvat tiedot viruksen leviämisestä Suomessa anniskelupainotteisissa ja muissa ravitsemisliikkeissä. Tiedoista on käytävä ilmi absoluuttisten tartuntamäärien lisäksi ravitsemisliikkeissä tapahtuneiden tartuntojen suhteellinen osuus kaikista tartunnoista. MaRan keräämien tietojen perusteella ravintoloissa tapahtuneiden tartuntojen määrä on ollut vähäinen.

THL:n lausunnon mukaan alkoholimyyntiin keskittyvissä ja myöhään auki olevissa ravitsemisliikkeissä vallitsee erittäin merkittävä tartunnan riski erityisesti rokottamattomille tai vain osittain rokotetuille henkilöille. MaRa toteaa, että Suomessa kaikki kohdeväestöön kuuluvilla on ollut mahdollisuus hankkia vakavalta taudilta suojaavat rokotteet. Rokottamattomien mahdollisuudella saada tartunta tai vakava tauti sosiaalisissa kontakteissaan ravintoloissa ei ole laillinen peruste sulkea ravintoloita. Sama koskee yleisötilaisuuksien kieltämistä tai muiden asiakas- ja osallistujatilojen sulkua. Rokottamattomien sairaalahoidon tarpeella ei voi enää sulkea yhteiskunnan tai elinkeinoelämän mitään osa-alueita.

STM toteaa uudistetun hybridistrategiaa koskevissa linjauksissaan (17.2), että vakavan tautimuodon riskiryhmiin kuuluvat ovat entistä paremmin suojattuja rokotuskattavuuden kasvettua merkittävästi, jolloin terveysriskit kohdistuvat yhä pienenevään rokottamattomaan väestöön ja ihmisiin, joilla syystä tai toisesta ei ole riittävää suojaa taudilta. Korkean rokotuskattavuuden myötä myös riski sosiaali- ja terveydenhuollon yli-kuormittumiselle on pienentynyt.

MaRa katsoo, että jos anniskelupainotteisten ravitsemisliikkeiden sulkemismahdollisuus sisällytetään tartuntatautilakiin, on tästä säädettävä erikseen, ei asiakas- ja osallistujatiloja koskevassa 58 g §:ssä.

Anniskelupainotteisten ravitsemisliikkeiden sulkemisen kynnyksen tulee olla erittäin korkea ja vasta aivan viimesijainen keino. Väliaikaista sulkemista voitaisiin harkita vasta, jos 58 a §:n mukaiset yleiset hygieniatoimet (1 momentti), anniskelupainotteisiin ravitsemisliikkeiden toimintaan määrätyt 2 momentin mukaiset velvoitteet ja 3 momentin nojalla määrätyt aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset ja muut rajoitukset osoittautuvat ilmeisen riittämättömäksi. Tämän lisäksi sulkupäätös voitaisiin tehdä vasta, jos muut sulkupäätökselle asetetut välttämättömyyskriteerit täyttyvät.

Välttämättömyysharkinnassa on tarkasteltava aina missä tiloissa virus on levinnyt ja mikä osuus anniskelupainotteisissa ravitsemisliikkeissä tapahtuvilla tartunnoilla on tartuntojen kokonaismäärässä sairaanhoitopiirin alueella ja onko käsillä olevan selvityksen perusteella anniskelupainotteisissa ravitsemisliikkeissä tapahtuneiden tartuntojen määrä sairaanhoito-piirin alueella yleisistä hygieniatoimista ja etäisyydenpitovelvoitteista ja jo määrätyistä rajoituksista (58 a § 2 ja 3 mom) huolimatta niin suuri, että ravintolaperäisillä tartunnoilla on yhteys sairaalahoidon ylikuormittumiseen. Jos sairaalahoidoa vaativista rokottamattomista koronapotilaista suuri osa on saanut tartunnan jäljityksen tietojen mukaan koronatartunnan muualla kuin ravitsemisliikkeestä, ei anniskelupainotteisten ravitsemisliikkeiden sulkemiselle ole perusteita. Rokottamattomien

sairaalahoidon tarpeella ei voi perustella elinkeinotoimintaan kohdistuvia rajoituksia eikä tilojen sulkua.

Ehdotuksen 2 momentin mukaan tilojen sulku voitaisiin tehdä, jos vaikeasta covid-19-infektiosta johtuen vähintään kaksi säännöksen listassa olevista välttämättömistä terveydenhuollon palveluista uhkaa kuormittua sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueella vakavasti väestön terveyttä vaarantavalla tavalla. MaRa katsoo, että säännös on erittäin kohtuuton yritysten kannalta.

58 i § EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

Ehdotuksen mukaan pykälän voimassa olo päättyy 30.6.2022 eikä sen voimassaoloa enää jatkettaisi.

MaRa pitää välttämättömänä, että jos ravitsemisliikkeisiin, asiakas- ja osallistujatiloihin tai yleisötilaisuuksiin voidaan määrätä rajoituksia tai tiloja sulkea, rajoitukset ja sulut tulee voida välttää rokotusspassin avulla. MaRa katsoo, että tätä koskeva säännös tulee valmistella tartuntatautilakiin. MaRa viittaa asiassa aiemmin lausunnossa esittämäänsä.

59 a § Valvonta

Ehdotuksen mukaan sekä kunta, että aluehallintovirasto voisivat valvoa ravitsemisliikkeiden toimintaa. MaRa toteaa, että aluehallintovirastojen alkoholitarkastajat, jotka valvovat ravitsemisliikkeiden toimintaa osana alkoholilain valvontaa, ovat valvoneet ravitsemisliikkeiden koronavelvoitteiden ja rajoitusten noudattamista kesäkuusta 2020 alkaen. Yhteistyö alkoholitarkastajien ja elinkeinon välillä on ollut toimivaa ja tarkastuksissa mahdollisista puutteista on saatu korjattua neuvoin ja kehotuksin. Kunnan terveystarkastajat ovat valvoneet ravitsemisliikkeiden toimintaa osana elintarvikehuoneistojen valvontaa. Pääpaino elintarvikehygieniavalvonnassa on ruokaravintoloiden omaavalvonnassa ja elintarvikehygieniariskien hallinnassa.

MaRa katsoo, että ravitsemisliikkeiden koronarajoitusten ja velvoitteiden valvonta tulee säilyttää yksinomaan aluehallintovirastoilla. Tämä on tärkeää valvonnan tasapuolisuuden ja johdonmukaisuuden turvaamiseksi. Jos ravitsemisliikkeiden valvontaa hoitaisi sekä kunta että aluehallintovirasto, tilanteesta tulisi erittäin sekava. Valvovilla viranomaisilla voisi olla myös keskenään erilaisia näkemyksiä tai tulkintoja koronarajoitusten vaikutuksesta ravintolan käytännön toimintaan.

MaRa korostaa, että se on pystynyt koronapandemian ajan käymään aktiivista vuoropuhelua aluehallintovirastojen kanssa tulkinta-asioista, jolloin sekä elinkeinolla että aluehallintovirastoilla on

ollut sama näkemys velvoitteiden ja rajoitustoimien sisällöstä. Jos ravintoloiden valvontaa hoitaa Suomessa yli 300 kuntaa, vuoropuhelu käy mahdottomaksi.

79 a § Tilojen väliaikaiseen sulkemiseen ja toiminnan merkittävään rajoittamiseen liittyvä korvaus

Ehdotuksen mukaan valtio maksaisi sulkemiskorvauksen tilojen sulkemisesta kokonaan (58 g §), liiketoimintaan kohdistuvista merkittävistä rajoituksista ja yleisötilaisuuden kieltämisestä. MaRa pitää sulkemiskorvausta välttämättömänä.

Säännösehdotuksen mukaan korvauksia maksettaisiin vain merkittävistä rajoituksista. Koronarajoitukset ovat kestäneet niin kauan, että yritysten taloudellinen tilanne on erittäin heikko. Sen takia korvauksia on maksettava kaikista rajoituksista, ei pelkästään merkittävistä.

Nykyisestä poiketen sulkemiskorvauksen yksityiskohdista säädettäisiin lain sijasta asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvausten laskentatavasta, korvattavista kustannuksista, valtionapuviranomaisesta ja hakumenettelystä, korvauksen maksimimäärästä, tukikaudesta sekä omavastuuosuudesta. Korvaukseen ja korvausmenettelyyn sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

MaRa pitää erittäin tärkeänä, että jos rajoitustoimia kaavaillaan tai viimeistään silloin kun ne määrätään, valtioneuvosto valmistelee kiireellisesti säännökseen perustuvan asetuksen. Valtioneuvoston asetus tulee antaa mahdollisimman samanaikaisesti rajoituspäätöksien kanssa. Näin rajoitustoimen kohteena oleva yritys saa tiedon korvauksen suuruudesta ja maksuajankohdasta pystyäkseen hallitsemaan likviditeettitilannettaan.

Rajoitustoimien kohteena olevien yritysten henkilökunta on kärsinyt vakavia taloudellisia menetyksiä. Tämän takia hallituksen on valmisteltava myös heille oma korvausjärjestelmänsä.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi

Kai Massa

toimitusjohtaja

lakimies

Massa Kai
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry